

The prospects of the stated research problem are related to the expansion of the lexicographic base and the involvement of various genre-style and time parameters of mass media texts, popular historical and artistic prose sources that would reveal the concept of „migrant” in the axiological dynamics.

Key words: term, terminology, legal discourse, mass media, lexicography.

Стаття надійшла до редакції 10.05.2018 р.

Прийнято до друку 13.05.2018 р.

Рецензент – д. філол. н., проф. Глуховцева К. Д.

Н. М. Бобух (Полтава)

УДК 811.161.2: 81'373.422

**СЕМАНТИКО-СТИЛІСТИЧНІ ФУНКЦІЇ ЛЕКСИЧНИХ
ОПОЗИЦІЙ У РОМАНІ ПАВЛА ЗАГРЕБЕЛЬНОГО
„ДЕНЬ ДЛЯ ПРИЙДЕШНЬОГО”**

Мовотворчості відомого українського письменника Павла Загребельного присвячені наукові розвідки Н. Голікової [Голікова 2015: 155 – 164; 2017: 140 – 148], Ю. Кохан [Кохан 2003], І. Ходарєвої [Ходарєва 2009], Т. Юрченко [Юрченко 2003] та ін.

Мета пропонованої статті – проаналізувати семантико-стилістичні функції лексичних опозицій у романі Павла Загребельного „День для прийдешнього”.

Матеріалом дослідження є контрастиви з семантично протиставлюваними компонентами як вербалізований вияв полярної сутності предметів і явищ навколишнього світу, зафіксовані в художньому творі Павла Загребельного „День для прийдешнього” [Загребельний 1984 – далі зазначаємо лише сторінку].

У романі, опублікованому в 1964 році, привернуто увагу до важливої суспільної проблеми, відтворено гострий злободенний конфлікт, змальовано ряд позитивних, негативних і суперечливих персонажів. Процес вибору членами журі найкращого проекту з-поміж усіх, поданих під девізами, зумовив поділ персонажів на дві полярні групи: одні з них демонструють самостійність мислення, відстоюють свої погляди й принципи, інші бояться висловити власну думку, виявляють безпринципність, байдужість до загальної справи. Продуктивне використання лексичних опозицій, за допомогою яких автор змальовує ці психологічні боріння, є свідченням його філософічності, емоційної реакції на радощі, болі й тривоги навколишнього світу.

Проблематика роману зумовила актуалізацію таких антонімічних пар: *більшість – меншість, за – проти, зльоти – падіння, позитивний – негативний, принциповість – безпринципність, присудження – неприсудження, так – ні, успіх – неуспіх, хвалити – лаяти, цікаво –*

нецікаво та ін. Приміром: – *Йдеться про більшість*, – терпляче пояснив йому [Діжі] Кукулик. – Вислухаємо спершу все ж таки *більшість* одностудців, а опісля – розкольніцьку *меншість* (с. 81); ...усіх цікавив висновок, дослухалися тільки до резюме, бо тільки це входило в гру, тільки „так” чи „ні”, „за” чи „проти” мало сьогодні сенс... (с. 66); ...відмовитися від поширеної практики *неприсудження* першої премії і дотримуватися всіх тих умов конкурсу, які були оголошені громадськості, серед них і *присудження* всіх премій, починаючи з першої і до заохочувальних (с. 50).

Показовим є також використання антонімічних пар та антонімічно-синонімічних парадигм на означення полярних почуттів, психічних процесів, емоцій, душевного стану персонажів (*всміхатися* – *плакати*; *любити*, *кохати* – *ненавидіти*; *любов* – *ненависть*; *радість*, *щастя* – *біль*, *горе*; *усміх* – *сльози*; *щаслива* – *нещасна* та ін.): *Все спліталось для Вероніки в сьогоднішньому дні. Любов до батька, ненависть до Кошарного, стурбованість за Володю, хоч тут входило в гру тільки передчуття* (с. 52); *Отам за дверима жде дивовижна дівчина, яку він [Діжа] бачив сьогодні вдруге в своєму житті і якої вже більше не бачитиме ніколи. Чому ж так складається? Чому радість і горе йдуть поруч?* (с. 353 – 354); *Так і стояла вона [Вероніка] перед велетенською вівчаркою, ще хвилину тому найщасливіша на світі, а тепер беззахисна й нещасна* (с. 360).

Крім загальномовних опозицій, у романі продуктивні контекстуальні антоніми, компоненти яких містять семантичні відтінки, що підсилюють чи послаблюють значення протиставлюваних лексем, репрезентують різний ступінь вияву ознаки, або є стилістично різноплановими: *великий*, *велетенський* – *маленький*, *мізерний* (*великий* – *малий*), *гризтися* – *миритися* (*сваритися* – *миритися*), *легше* – *трудніше* (*легше* – *важче*), *минуле* – *нинішність* (*минуле* – *сучасне*), *ошую* – *правобіч* (*лівобіч* – *правобіч*) тощо. „Контекстуальні антоніми в художньому дискурсі, – наголошує Н. Голікова, – завжди помітні через те, що в їхніх значеннях наявні не лише семантичні компоненти, а й власне стилістичні та оцінні (прагматичні) семи. Лексичні опозиції – це специфічна риса ідіостилію белетриста, важливий засіб утілення авторських роздумів, почуттів, емоцій, що їх читачі повинні пізнати й наділити власними асоціаціями” [Голікова 2015: 162]. Так, прикметник *маленький*, крім значення ‘невеликий розміром, незначний величиною’, має емоційне забарвлення пестливості, ніжності, яке підсилює вживання демінутива *муравочка*: *Муравка тягла висхлу насінину від дині. Маленька чорна муравочка тягла білу, велику, мов парус, насінину...* (с. 109).

Використання стилістично різнопланових компонентів опозицій надає контекстам урочисто-піднесеної тональності: *Правобіч* зеленіли парки, а *ошую* громадились важкі паралелепіпеди й куби будинків (с. 43).

Контекстуально протиставлювані лексеми можуть підсилювати іронічне ставлення до зображуваного: *Хвилі доньчиної легковажності заливали родинний корабель Кукуликів, перетворювали його з гордого лайнера на жалюгідний ковчег, підвладний усім стихіям великого міста...* (с. 42); [Володимир:] – *Якщо вже на те пішло, то це ви пропонуєте такий спосіб?* [Вероніка:] – *Який же?* [Володимир:] – *Спершу погризтися трохи, а потім помиритися.* [Вероніка:] – *Я з вами „не гризлася”, отже, не доводиться мені з вами й миритися* (с. 242). У першому уривку означення *гордий* і *жалюгідний* увиразнюють семантику контекстуально протиставлених субстантивів *лайнер* – *ковчег*.

Важливу стилістичну роль у досліджуваному художньому творі відіграє ампліфікація загальнономовних і контекстуальних лексем із полярними значеннями, яка дає змогу в часткових протиставленнях передати цілісний образ, підсилити емоційність опису: *Колись було важко, а тепер легко, колись молодь була така, а тепер сяка... Колись не мали за плечима нічого, тепер мають усе...* (с. 85); *Попереду слава, позаду – ганьба. Слави не дісталось, сьорбай ганьбу і не затуляй рота* (с. 335). В останньому контексті простежуємо подвійну актуалізацію компонентів опозиції *слава – ганьба*: уживання лексеми *сьорбай* (розм.) і словосполучення *не затуляй рота* свідчить про реалізацію прямого значення: ‘пити, переважно видаючи при цьому характерні звуки’.

Нагромадження антонімічних пар у межах одного висловлення дозволяє авторові створити багатогранні контрастні характеристики персонажів, розкрити, уточнити, підкреслити протиставлення: *Здається, тут зібралося все чоловіче населення Александрії. Старі й молоді, багаті й бідні, чорноокі красені й розбиті паралічем мацапури з посоловілими очима, в чорних костюмах, у білих смокінгах, просто в білих сорочках, у старих, погано випраних бавовняних галабеях і в американських нейлонових сорочках, у начищених до запаморочливого блиску чорних і червоних черевиках і в білих єгипетських капцях, помальованих крейдою, простоволосі й у малинових фресках, молоді джэнджики з карлючками, старі денді з дорогими палицями, переодягнуті поліцаї з шкіряними стеками* (с. 220).

Образність у художньому тексті може створюватися також використанням одного з компонентів опозиції в прямому значенні, а другого – у переносному: *Але одне діло рецензії, які мовчать, а друге – ти сама, тобі треба щось говорити, щось обстоювати, проти чогось заперечувати* (с. 135).

Крім лексичних опозицій, фіксуємо фразеологізми з антонімічними складниками: *або пан або пропав, вдень і вночі, від початку до кінця, з ранку до вечора, між небом і землею, ні сіло ні впало, правдами й неправдами, рано чи пізно, сам не свій, туди й сюди та ін.*

Приміром, за допомогою фразеологізмів *сам не свій, сама не своя* автор передає переживання, розгубленість, збентежений душевний стан

Володі й Вероніки: ...повертався додому, сидів над білими аркушами ватману; потім якесь коротке, лихоманкове дрімання, бігом на роботу, і там якийсь **сам не свій**, розгублений, роздратований, злий, чого з тобою ніколи не було... (с. 347); ...шість днів я ходила майже хвора, якась **сама не своя**, якась мов збожеволіла, навіть батько, нащо вже товстошкірий, помітив і сміявся: – Дивись, наша Верка, мабуть, закохалася! (с. 231).

Фразеологічні одиниці з антонімічними компонентами виконують також функцію образної характеристики протилежних індивідумів. За біблійною легендою, праведник Ной урятував у своєму ковчегу по сім пар чистих і по парі нечистих тварин. Звідси бере початок вислів *чисті і нечисті*, який уживають з метою протиставлення хороших, порядних і поганих, непорядних людей: *Брайко бачив, що наближається неминуче, бачив, що зараз виявиться те, чого вони ще не знають, і тоді доведеться розділитися їм на два табори, на дві групи, в одній з яких будуть **чисті**, а в другій **нечисті**...* (с. 324 – 325).

Трансформація крилатого вислову *влити нове вино в старі міхи*, який походить з Євангелія, і розкриття його переносного вживання в одному контексті конкретизує та увиразнює протиставлення: *Жести в людей не змінюються, але змінюється їхня суть. Стара форма наповнюється новим змістом. Як це: **в старі міхи – нове вино*** (с. 82).

Структурно-семантичне перетворення крилатого вислову „Дух, що тіло рве до бою” (слова з поезії І. Франка „Гімн”, які вживають для передачі неугасимого прагнення до боротьби зі світом насильства й гноблення) дає змогу авторові підсилити іронічне ставлення до Вероніки: „І я вродлива, сто й тисячу разів вродлива. Яке в мене **тіло**? Воно **рве дух до бою**...” (с. 225).

Відзначаємо також продуктивність у романі таких стилістичних фігур, як діатези, акротези й амфітези.

Діатезу використано для передачі значення ‘невизначеної, чітко не означеної характеристики персонажа’: *Двері до палати тихо прочинилися, і увійшла дружина. Невисока, білява жінка, повнувата, але й не занадто, **не гарна**, але й **не погана*** (с. 23); *Він [Брайко] неквапно причинив за собою двері, глянув у глибину кімнати, побачив письмовий стіл, капітана за столом, **не дуже молодого**, але ще й **не старого**, з безбарвним обличчям, з холодними, як у того свого полковника з сорок першого року, очима* (с. 142).

Значення крайніх членів опозицій також репрезентують середній, проміжний ступінь певної дії: *Гоління тривало рівно десять хвилин. **Не менше**, бо тоді б не так ретельно знищувалася щетина на щоках. **Не більше**, бо тоді б попсувалася бритва* (с. 9); виражають статичність дії: *В сонливій тиші кабінетів люди вириваються з-під влади вітру, вони **не старішають і не молодшають**, але їм знов і знов хочеться почути пошвист вітру в вухах* (с. 90); передають значення заперечення всього: *Брайкові здавалося, що він не втручається **ні в добро, ні в зло**. Мене*

нема, я не я, моя хата скраю. Я вільний від усього, я обрав мовчазну свободу (с. 156).

„Синтагматичні опозиції зі сполучником *ні* (*ані*), – зазначає К. Тараненко, – мають яскраво виражене значення підсилення і являють собою трансформацію антонімічного контексту із запереченням” [Тараненко 2017: 49].

В акротезах семантику одного з компонентів опозиції нівелює заперечна частка *не*, ужита перед ним: *Створили розсадник смерті посеред Тихого океану, резервація радіоактивності, атомний заказник, влаштований знавіснілими заокеанськими генералами. А людство хоче життя, а не смерті* (с. 36); *Та в тому-то й справа, що все не так, що ми хочемо спорудити район майбутнього, квартал, у якому житимуть люди не вчорашнього, а завтрашнього дня* (с. 119 – 120).

Результатом амфітези, яка полягає у ствердженні обох протиставлюваних ознак, дій чи явищ, є повне охоплення всього класу предметів, усього явища та ін.: *День і ніч повз ваш будинок котиться залізна орда ревучих, виючих, чадних машин...* (с. 119); *Усі ми лишаємо після себе велику землю. Найбільші й найменші – усі* (с. 217).

За допомогою антонімічних лексем П. Загребельний передає ставлення до персонажів роману: позитивне – *Його* [Брайка] *Таня* поважала за розум, але ставилася до Кукуликового заступника трохи зверхньо. Може, через його тихість, а може, тому, що маленькі чоловіки їй не пасували. Ах, *маленький* на зріст, але *великої* душі чоловік? Що ж, тим ліпше для нього (с. 15); негативне – *Дементія* *Хомича* розбирала іронія. *Кукулик* чомусь нагадував йому вмираючого Будду. Так само великий і товстий, так само *могутній* ще мить тому і *немічний* перед неминучістю загибелі нині (с. 327).

Лексичні опозиції автор використовує також для створення контрастних характеристик персонажів – *Сильний* не злякається, стане боротися. *Слабий* відступить, зламається, – і суспільство втратить талант (с. 69); – Ну що мені з вами робити? – забідкалася Вероніка. – Що робити, коли ви такий *суворий і солідний*, а я – *легковажна і несерйозна?* (с. 205); передавання полярних емоцій – *І* вже тобою заволодіває хвороба – містофобія. Ти *ненавидиш* місто, яке ще вчора *любив*, без якого не міг жити (с. 280); *І* чому це має так бути: він, Іван, наражаючись на неприємності, виборює комусь *радість, щастя*, а той, невідомий, тим часом заподіє Іванові тільки *біль, горе* і зло (с. 209).

Контрастний психічний стан індивідуума увиразнюють оксиморонні синтагми, ґрунтовані на використанні емотивно-оцінних лексем: *заплакати від щастя* (с. 27); *сумний усміх* (с. 75); *болісно усміхнулася* (с. 96); *засміявся з відтінком суму* (с. 184); *жальбно посміхався* (с. 228); *згірклий усміх* (с. 270); *згорьована посмішка* (с. 304) та ін. – *Тоді Тетяна Василівна* підвела обличчя догори, зустрілася з очима *Кукулика* й *болісно усміхнулася*, мовби благала: „Відпусти” (с. 96); *Йому* було гидко дивитися на цього великого чоловіка, а ще гидкіше думати

про те, що він – батько отої дівчини, яку Іван кохав цілий рік, кохав ще й досі, хоч уже й ненавидів (с. 355).

Компоненти лексичних опозицій також репрезентують: полярні ознаки й властивості – *Бійтесь дощів осінніх!* Вони ядучі, брудні, вони псують ніжну шкіру в дівчат, псують одяг, і хутра, і стіни нових будинків. Зате **весняні** дощі – чисті, ніжні, як молодий, щойно народжений світ (с. 288); контрастні часові й просторові відношення – **Вдень** це буде окраса всього району, **вночі** – величезні, не бачені досі ліхтарі, які осяватимуть район зсередини (с. 118); *Робили переносні місточки з гілля, кидали їх поперед себе в болото, пробіралися по них, витягали їх позад себе, знов кидали наперед* (с. 133).

Крім того, опозиції вжиті з метою номінації протиставлюваних дій: *Класичний спосіб черговості реплік тут не годиться, бо він дійовий тільки за умови, що один мовчить, поки говорить другий* (с. 162); контрастних станів, способів реалізації дії: – *Думати можна тільки чесно і підло, Таню. А ще розумно і нездарно* (с. 301).

Суперечливу сутність зображуваних предметів і явищ об'єктивної дійсності підкреслюють оксиморонні синтагми: *Ревматизм. Задавлений, невиліковний, найстаріша з людських хвороб, найпростіша і найскладніша водночас хвороба – супутниця тяжкої праці* (с. 31); *Тепер настала черга виступити активним чинником трагікомедії, що розгорталася в дворі будтресту, Володі Пушкарю* (с. 41).

У досліджуваному творі простежуємо характерне для художнього дискурсу П. Загребельного використання конструкцій із заперечною часткою: *думала і не думала, хвилювалася і не хвилювалася* (с. 103); *хоче чи не хоче* (с. 218); *ввійшла чи не ввійшла* (с. 276); *чув і не чув* (с. 332); *бачив і не бачив* (с. 333) та ін., які, репрезентуючи контрастні дії й стани персонажа, надають тексту емоційної виразності – *Тетяна Василівна по роботі відпустила машину й пішла додому пішки. Думала і не думала, хвилювалася і не хвилювалася, було в ній дивне піднесення, і водночас пригніченість оволодівала нею, коли згадувала свою розмову з президентом...* (с. 103); *А Кукулик? Він усе чув і нічого не чув. Якась суперечка* (с. 332).

Отже, продуктивність у романі П. Загребельного „День для прийдешнього” загальномовних і контекстуальних опозицій та оксиморонних синтагм, які дають змогу схарактеризувати предмет із полярних сторін, передати суперечливу сутність людських думок і почуттів, увиразнити контрастний психічний стан персонажа, є свідченням загостреного авторського сприймання навколишньої дійсності.

Перспективи подальших досліджень убачаємо у вивченні опозицій на матеріалі інших творів П. Загребельного.

Література

Голікова 2015 – Голікова Н. С. Семантика контекстуальних антонімів у мові прози П. Загребельного / Н. С. Голікова // Український смисл : наук. зб. / за ред. проф. І. С. Попової. – Д. : ТОВ „Роял Принт”, 2015. – С. 155 – 164; **Голікова 2017** – Голікова Н. С. Оказіональні сполучення слів у художньому дискурсі П. Загребельного / Н. С. Голікова // Український смисл : наук. зб. / за ред. проф. І. С. Попової. – Д. : Ліра, 2017. – С. 140 – 148; **Загребельний 1984** – Загребельний П. Твори в двох томах / Павло Загребельний. – К. : Дніпро, 1984. – Т. 2. – 361 с.; **Кохан 2003** – Кохан Ю. І. Фраземіка в системі ідіостилю письменника (на матеріалі художньої прози Олеса Гончара і Павла Загребельного) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 „Українська мова” / Ю. І. Кохан. – Х., 2003. – 20 с.; **Тараненко 2017** – Тараненко К. В. Прагматичний потенціал антонімії української мови : монографія / К. В. Тараненко. – Д. : УМСФ, 2017. – 152 с.; **Ходарєва 2009** – Ходарєва І. М. Лексико-семантичне й асоціативне поле *любов* у мові творів Павла Загребельного : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 „Українська мова” / І. М. Ходарєва. – Х., 2009. – 20 с.; **Юрченко 2003** – Юрченко Т. Г. Оказіоналізми у творчості Павла Загребельного : структурно-семантичний і стилістичний аспекти : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 „Українська мова” / Т. Г. Юрченко. – К., 2003. – 22 с.

Бобух Н. М. Семантико-стилістичні функції лексичних опозицій у романі Павла Загребельного „День для прийдешнього”

У статті проаналізовано семантико-стилістичні функції лексичних опозицій та оксиморонних синтагм у романі відомого українського письменника Павла Загребельного „День для прийдешнього”.

У результаті проведеного дослідження встановлено, що проблематика художнього твору зумовила актуалізацію семантично протиставлюваних лексем: *більшість* – *меншість*, *за* – *проти*, *позитивний* – *негативний*, *так* – *ні* та ін., а також антонімічних пар та антонімічно-синонімічних парадигм на означення полярних почуттів, психічних процесів, емоцій, душевного стану персонажів.

Крім загальнономовних опозицій, у романі продуктивні контекстуальні антоніми, компоненти яких містять семантичні відтінки, що підсилюють чи послаблюють значення протиставлюваних лексем, репрезентують різний ступінь вияву ознаки, або є стилістично різноплановими. Важливу стилістичну роль у досліджуваному художньому творі відіграє ампліфікація загальнономовних і контекстуальних лексем із полярними значеннями.

Аналіз фактичного матеріалу засвідчив, що продуктивність у романі П. Загребельного „День для прийдешнього” загальнономовних

і контекстуальних опозицій та оксиморонних синтагм є свідченням загостреного авторського сприймання навколишньої дійсності.

Ключові слова: антонімічно-синонімічна парадигма, емотивно-оцінна лексема, загальномовні й контекстуальні опозиції, оксиморонна синтагма, стилістична функція, фразеологічна одиниця, художній дискурс.

Бобух Н. Н. Семантико-стилистические функции лексических оппозиций в романе Павла Загребельного „День для грядущего”

В статье проанализированы семантико-стилистические функции лексических оппозиций и оксиморонных синтагм в романе известного украинского писателя Павла Загребельного „День для грядущего”.

В результате проведенного исследования установлено, что проблематика художественного произведения обусловила актуализацию семантически противопоставляемых лексем: *большинство – меньшинство, за – против, положительный – отрицательный, да – нет* и др., а также антонимичных пар и антонимично-синонимических парадигм, характеризующих полярные чувства, психические процессы, эмоции, душевное состояние персонажей.

Кроме общеязыковых оппозиций, в романе продуктивны контекстуальные антонимы, компоненты которых содержат семантические оттенки, усиливающие или ослабляющие значение противопоставляемых лексем, репрезентирующие различную степень проявления признака, или стилистически разноплановые. Важную стилистическую роль в исследуемом художественном произведении играет амплификация общеязыковых и контекстуальных лексем с полярными значениями.

Анализ фактического материала показал, что продуктивность в романе П. Загребельного „День для грядущего” общеязыковых и контекстуальных оппозиций и оксиморонных синтагм является свидетельством обостренного авторского восприятия окружающей действительности.

Ключевые слова: антонимично-синонимическая парадигма, эмотивно-оценочная лексема, общеязыковые и контекстуальные оппозиции, оксиморонная синтагма, стилистическая функция, фразеологическая единица, художественный дискурс.

Bobukh N. M. Semantic and stylistic functions of lexical oppositions in Pavlo Zahrebelnyi's novel „A Day For a Future”

The article analyzes semantic and stylistic functions of lexical oppositions and oxymoron syntagms in the novel written by the famous Ukrainian writer Pavlo Zahrebelnyi „A Day for a Future”.

As a result of the research carried out, it is established that the issue of this work of art caused actualization of semantically contrasted lexems: *majority – minority, for – against, positive – negative, yes – no* etc., as well as

antonymic pairs and antonymic and synonymic paradigms denoting polar feelings, mental processes, emotions, mental conditions of characters.

In addition to general language oppositions, contextual antonyms are productive in the novel. Their components contain semantic shades, which enhance or weaken the value of contrasted lexemes, represent variety of distinctive features or these components are stylistically diverse.

Amplification of general and contextual lexemes with polar meanings plays an important stylistic role in the analyzed work. The accumulation of antonymic pairs within one expression allows the author to create multifaceted contrast characteristics of characters, to reveal, to clarify and to emphasize opposition.

It has been proved that phraseological units with antonymic components are used in order to express the character's mental condition, figurative characteristics of opposite individuals etc. The analysis confirmed that in the analyzed work commonly used phraseological units, based on semantically opposed lexemes are transformed by the author.

The productivity of such stylistic figures as diathesis, acrotesis and amphitheosis in the novel is noted.

The analysis confirmed that antonymic lexemes are means of expressing positive and negative attitude to characters of the novel, creating contrastive descriptions etc. The polar psychological state of the individual reveals the oxymoron syntagms, based on the use of emotional and evaluative lexemes. Oxymoron syntagms, which emphasize the contradictory nature of depicted objects and phenomena of objective reality, are shown.

It has been proved that the characteristic feature of Pavlo Zahrebelnyi's artistic discourse is the use of constructions with a negative particle, which, representing the contrasting actions and states of the character, give the text emotional expressiveness.

The analysis of the actual material has shown that the productivity of the general and contextual oppositions and the oxymoron syntagms in Pavlo Zahrebelnyi's novel „A Day for a Future” is evidence of acute author's perception of surrounding reality.

Key words: antonymic and synonymic paradigm, artistic discourse, emotional and evaluative lexem, general and contextual opposition, oxymoron syntagm, phraseological unit, stylistic function.

Стаття надійшла до редакції 28.05.2018 р.

Прийнято до друку 01.06.2018 р.

Рецензент – д. філол. н., проф. Глуховцева К. Д.